

I

LA NOSTRA SOCIETAT

En primer lloc, Cranford es troba en poder de les amazones. Tots els residents de les cases que superen un cert nivell de lloguer són dones. Quan un matrimoni arriba a la vila per establir-s'hi, el senyor, per les raons que siguin, desapareix. O bé s'esfereix en veure que és l'únic home a les reunions vespertines de Cranford, o bé justifica l'absència perquè el reclama el regiment, el vaixell o perquè ha de passar tota la setmana fent negocis al gran nucli comercial veí de Drumble, a només vint milles amb tren. En resum, sigui quin sigui el destí dels senyors, a Cranford no hi són pas. Què hi farien si hi fossin? El metge té la seva ronda de trenta milles i fa nit a Cranford, però no tots els homes poden ser metges. Per a cuidar els jardins plens de flors esplèndides i sense cap mala herba, per a foragitar la canalla que mira amb dolenteria les dites flors des del reixat, per a espantar les oques que de tant en tant s'aventuren a entrar als jardins en què s'han descuidat la tanca oberta, per a judicar sobre tots els temes relacionats amb la literatura i la política sense embrancar-se en raonaments ni arguments inútils, per a assabentar-se fil per randa dels afers de tota la parròquia, per a mantenir les criades que sembla que surtin de la capsa, per a fer caritat (d'una manera força despòtica) als pobres i socórrer-se mútuament amb una sol·licitud sincera quan passa alguna calamitat, les senyores de Cranford són del tot autosuficients. «Un home —em digué una vegada una d'elles— a casa hi fa *tantíssima* nosa!» Tot i que les dames de Cranford coneixen perfectament el tarannà de les altres, es mostren ben indiferents a les opinions alienes. De fet, com que cadascuna té una individualitat, per no dir-ne excentricitat, força marcada, tenen molta solta a l'hora de

replicar verbalment. Així i tot, per alguna raó hi regna una benvolença considerable.

Les senyores de Cranford solament tenen disputes esporàdiques, que s'esbraven en quatre mots geniüts i una sacsejada de cap, tot just per evitar que el tenor regular de les seves vides esdevingui massa monòton. Vesteixen amb una total independència de la moda. Com solen dir: «Què hi fa, com ens vestim aquí, a Cranford, si tothom ens coneix?». I quan són fora de la vila, el seu raonament és igualment convincent: «Què hi fa, com ens vestim aquí, si ningú no ens coneix?». Els teixits que fan servir són, en general, bons i senzills, i la majoria són tan polides com la senyoreta Tyler, d'immaculat record. En dono fe: l'última màniga *gigot* i les últimes faldilles de tub vistes a Anglaterra foren observades a Cranford i no provocaren cap rialla en l'observador.

Dono fe també d'haver-hi vist un esplèndid paraigua de seda vermella, d'aquells que en deien «de combregar», sota el qual una velleta soltera, darrera supervivent de molts germans i germanes, anava xin-xano a l'església els dies que pluvia. En teniu, a Londres, de paraigües vermells de seda? A Cranford conservem el record del primer que s'hi va veure. La canalla s'hi arremolinà tot al voltant i anaven dient: «Mira!, un pal amb faldilles». Segurament era el mateix paraigua de seda vermella que he descrit, portat llavors per un pare ferreny que hi aixoplugava tota una tropa de menuts. La pobra dama, que els havia enterrat a tots, amb prou feines el podia sostenir.

Hi havia tot de normes que regulaven les invitacions i les visites. Es comunicaven a qualsevol persona jove que s'estigués temporalment a la població amb la mateixa solemnitat amb què a l'illa de Man fan la lectura anual de les lleis ancestrals al turó de Tynwald.

—Reina, les amigues m'han demanat que vingui a preguntar-te com et trobes aquest vespre, després del viatge. —Un trajecte de quinze milles amb un carruatge còmode!— Demà et deixaran descansar, però demà passat segur que vindran. Estigues llesta entre les dotze i les tres, que són les nostres hores d'anar a fer visites.

I després d'haver rebut la visita:

—Ja han passat tres dies. Si no m'equivoco, segur que la teva mamà et va explicar que no has de deixar passar més de tres dies per tornar una visita, i que mai no t'hi has d'estar més d'un quart.

—I he d'anar mirant el rellotge? Com sabré que ha passat un quart?

—Has de tenir l'hora sempre present, reina, sense distreure-te'n per la conversa.

Com que tothom tenia aquesta norma al cap, tant si fèiem una visita com si la rebíem, no cal dir que no parlàvem mai de cap tema gaire absorbent. Ens limitàvem a les quatre frases de rigor i observàvem estrictament els horaris.

Suposo que alguns cranfordians de bona família vivien en l'estretor i tenien certes dificultats per arribar a final de mes, però eren com els espartans: dissimulaven les penúries amb un somriure. Mai no parlàvem de diners, perquè aquest tema tenia regust de comerç i negocis, i, encara que n'hi havia de pobres, tots érem distingits. Els cranfordians tenien aquell simpàtic *esprit de corps* que feia que ignoressin els fracassos dels altres a l'hora de provar d'amagar les estretores que passaven. Per exemple, quan la senyora Forrester ens va convidar a prendre el te a casa seva —una casa de nines— i la minyoneta va fer aixecar les dames del sofà per poder retirar la safata, totes ens vam prendre aquest procediment mai vist com la cosa més natural del món, i vam continuar enraonant sobre formalitats i cerimònies domèstiques com si la nostra amfitriona tingués tota una ala dedicada al servei, amb segona taula, majordoma i majordom. Sabíem que comptava amb una sola minyona d'una escola benèfica que hi feia les pràctiques i tenia uns bracets escarbalencs i envermellits amb què no hauria pogut portar la safata al pis de dalt si no l'hagués ajudada d'amagat la seva mestressa, la qual feia veure en públic que se sorprenia per les pastes que se servien, tot i que ella sabia —i nosaltres també ho sabíem, i ella sabia que ho sabíem, i nosaltres sabíem que ella sabia que ho sabíem— que s'havia passat tot el matí enfeïnada preparant les pastes de te i les galetes.

Hi havia un parell de conseqüències que derivaven d'aquesta estretor generalitzada, però no reconeguda, i d'aquest alt i reconegudíssim sentiment de distinció. No eren pas conseqüències negatives i podrien servir d'exemple en molts altres cercles socials. Per exemple, les veïnes de Cranford es retiraven d'hora. Pels volts de les nou del vespre tornaven cap a casa fent retopar els esclops i guiades per un fanaler, i a dos quarts d'onze tota la vila era al llit i dormia. A més a més, es considerava «ordinari» (un mot terrible a Cranford) oferir res que fos massa car de menjar o beure en els refrigeris de les reunions del vespre. L'honorable senyora Jamieson només servia llesques primíssimes de pa torrat amb mantega i simples galetes. Tot i que feia aquestes «economies elegants», era cunyada del difunt comte de Glenmire.